

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en exploitatie van aardgasdistributie-installaties en bij werken in de nabijheid van die installaties
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit besluit bevat de technische maatregelen die noodzakelijk zijn om de veiligheid van de aardgasdistributie binnen Vlaanderen te garanderen. Deze maatregelen zijn gericht, enerzijds, tot de distributienetbeheerders wat betreft het ontwerp, de aanleg, de ingebruikstelling, de exploitatie en het onderhoud van aardgasdistributie-installaties. Anderzijds richt dit besluit zich tot derden die werken uitvoeren aan of in de nabije omgeving van installaties voor aardgasdistributie.

Over het besluit worden de vereiste adviezen ingewonnen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)
- Energie (beleidsdomein Omgeving)

Inhoudelijk structuurelement

- Omgevingsbeleid ruimte en milieu
- Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 8 augustus 2025 (referentienummer KS/2025003000).

Het bijgaande ontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2025/292 van 20 augustus 2025.

Het begrotingsakkoord werd verkregen op 14 september 2025.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Aardgasdistributie, een gewestelijke bevoegdheid

Aardgas is methaangas (CH₄) dat bij verbranding energie opwekt die kan worden gebruikt voor allerlei toepassingen, zoals bijvoorbeeld de verwarming van woningen. In België dekt aardgas meer dan 25% van het primaire energieverbruik¹.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de aardgasdistributie enerzijds, en het aardgastransport anderzijds. Het aardgastransport, *i.e.*, het vervoer van aardgas via pijpleidingen doorheen België, wordt beheerd door Fluxys en is integraal een federale bevoegdheid. De aardgasdistributie daarentegen, *i.e.*, de aanlevering van aardgas aan eindgebruikers is een gewestelijke bevoegdheid op basis van artikel 6, § 1, VII, eerste lid, b) van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI). In Vlaanderen wordt de aardgasdistributie beheerd door Fluvius System Operator cv (verder "Fluvius"), dat 9 distributienetbeheerders omvat².

Tot voor kort werd de controle op de veiligheid van de aardgasdistributie federaal gereguleerd. Dit veranderde in 2021, toen de Raad van State in advies 70.190/VR inzake het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasdistributie door middel van leidingen evenals deze te respecteren door derden bij werkzaamheden in de nabijheid, oordeelde dat de aardgasdistributieveiligheid behoort tot de bevoegdheid voor energiebeleid als vermeld in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, b) BWHI en dat de "*regeling met betrekking tot veiligheidsmaatregelen betreffende de installaties die de netactiviteit van gasdistributie ondersteunen, tot de bevoegdheid van de gewesten moet worden gerekend*". Bijgevolg verduidelijkt de Raad van State in dit advies dat de controle op de veiligheid van de aardgasdistributie een gewestelijke bevoegdheid is.

Ten gevolge van deze verduidelijking omtrent de bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het gewestelijke niveau werd een nieuw artikel ingeschreven in het Energiedecreet van 8 mei 2009³, namelijk artikel 4.11/8. Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering, op gezamenlijk voorstel van de aardgasdistributienetbeheerders, een veiligheidscode vaststelt. Deze veiligheidscode bepaalt de technische maatregelen die noodzakelijk zijn om de veiligheid van het aardgasdistributienet te garanderen. De veiligheidscode bevat de volgende elementen over het ontwerp, de aanleg, de exploitatie en de ingebruikstelling van alle installaties voor aardgasdistributie in het Vlaamse Gewest en in het kader van de uitvoering van werken door derden aan of in de nabije omgeving van installaties voor aardgasdistributie:

- 1° de technische kenmerken van het aardgasdistributienet met onder meer de toegepaste netdrukken;
- 2° de kenmerken van het gedistribueerde aardgas;
- 3° de ingravingsdiepte en de toegankelijkheid van de aardgasdistributieleidingen;
- 4° de bescherming tegen corrosie;

¹ [Aardgas | FOD Economie](#)

² Fluvius Kempen, Fluvius Imewo, Fluvius Midden-Vlaanderen, Fluvius West, Fluvius Zenne-Dijle en Fluvius Halle-Vilvoorde. Zie [Wie is vanaf nu mijn distributienetbeheerder? | Fluvius](#)

³ Decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid, B.S. 7 juli 2009.

- 5° de gebruikte materialen en componenten;
- 6° de aanleg, de controle en het beproeven van aardgasdistributieleidingen;
- 7° de verplichtingen van derden voor, tijdens en na werken in de nabijheid van aardgasdistributie-installaties;
- 8° de exploitatievoorwaarden en de controles van de aardgasdistributie-installaties;
- 9° de tussenkomsten na gasreukmeldingen, incidenten of ongevallen;
- 10° de procedure in geval van opening van een gasmeter voor een distributienetgebruiker.

Artikel 4.1.11/8 van het Energiedecreet treedt in werking op 1 januari 2026⁴. Ter verwezenlijking van artikel 4.1.11/8 van het Energiedecreet tegen 1 januari 2026 moesten de aardgasdistributienetbeheerders uiterlijk 1 juli 2025 een voorstel voor een veiligheidscode aardgasdistributie indienen bij de Vlaamse Regering⁵. Dit voorstel werd ingediend bij de Vlaamse Regering op 24 juni 2025 en was gebaseerd op het eerste deel van de Code inzake de veiligheid van gasdistributie-installaties, vastgelegd binnen Synergrid⁶, een overkoepelende organisatie van de negen netbeheerders (van gas en elektriciteit) in België⁷. Deze code dateert van maart 2023, waardoor het merendeel van de bepalingen vervat in dit besluit reeds worden toegepast door de netbeheerders en er weinig verandering is ten opzichte van de huidige situatie. Bijgevolg wordt verwacht dat dit besluit geen impact zal hebben op de kosten of het personeelsbestand van Fluvius.

2. Het aardgasdistributienet

Zoals hierboven uiteengezet, wordt een onderscheid gemaakt tussen aardgastransport, beheerd door Fluxys en federaal gereguleerd, en aardgasdistributie, beheerd door Fluvius en een gewestelijke materie. Een bijkomend onderscheid tussen het transport en de distributie van aardgas, is de druk waaronder het aardgas zich bevindt in de leidingen. Het transportnet van Fluxys is een hogedruknet. Dit betekent dat de maximale bedrijfsdruk in de leiding hoger ligt dan zestien bar, waarbij de maximale bedrijfsdruk betrekking heeft op de maximum druk waarbij een systeem onder normale bedrijfsvoorwaarden, *i.e.*, zonder storing in enig apparaat of regelsysteem, continu kan worden uitgebaat. Deze leiding komt toe in een gasontvangststation, waarin de gasdruk wordt gereduceerd en het aardgas verder wordt verspreid via het middendruknet, waarvan de maximale bedrijfsdruk varieert tussen de honderd mbar en zestien bar. Vanaf dit moment spreekt men over het aardgasdistributienet, aangezien sommige grote bedrijven rechtstreeks aangesloten zijn op het middendruknet en er bijgevolg sprake is van gasdistributie naar de eindgebruiker. Het middendruknet wordt verder opgedeeld in:

- middendruk categorie A met een maximale bedrijfsdruk van meer dan honderd mbar maar minder dan vijfhonderd mbar;
- middendruk categorie B met een maximale bedrijfsdruk van meer dan vijfhonderd mbar maar minder dan vijf bar;
- middendruk categorie C met een maximale bedrijfsdruk van meer dan vijf bar maar minder dan 16 bar.

Distributiecabines zorgen voor een verdere reductie van de gasdruk waardoor het middendruknet vervolgens overgaat in het lagedruknet. Het lagedruknet zorgt voor de distributie van aardgas naar de individuele afnemers. In lagedrukdistibutieleidingen of -dienstleidingen kan de maximale bedrijfsdruk geen honderd mbar overschrijden.

⁴ Artikel 52, tweede lid van het Decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer en energie-efficiëntie, *BS* 3 juni 2024.

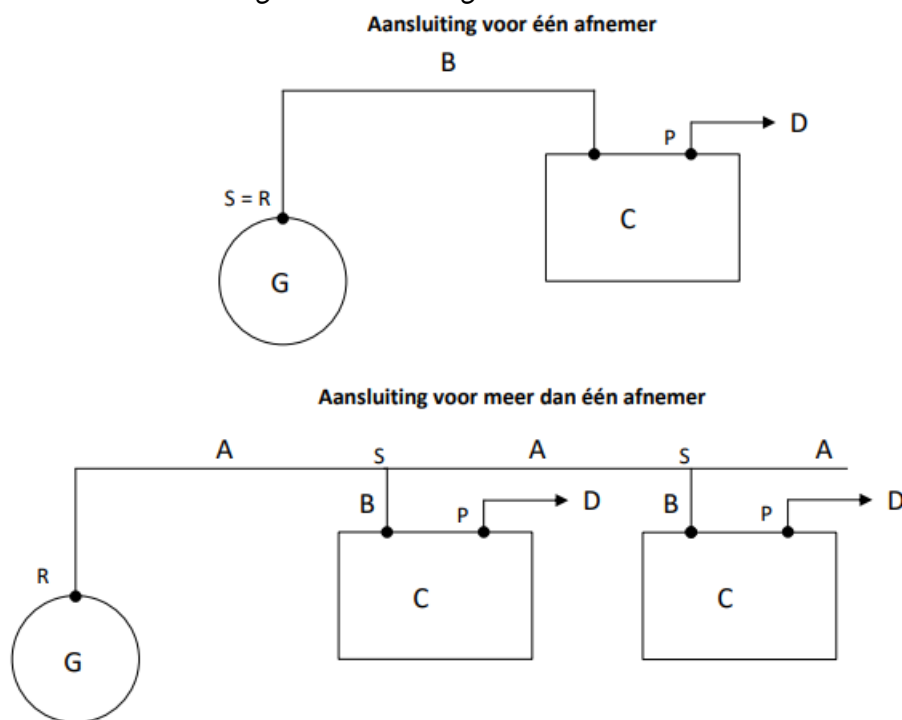
⁵ *Ibid*, artikel 48.

⁶ Wat op zijn beurt gebaseerd is op het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasdistributie door middel van leidingen evenals deze te respecteren door derden bij werkzaamheden in de nabijheid.

⁷ [Code inzake de veiligheid van gasdistributie-installaties](#)

Terminologisch worden de aardgasleidingen van het aardgasdistributienet opgesplitst in distributieleidingen en dienstleidingen. Hierbij hebben distributieleidingen betrekking op het deel van de aardgasleiding vanaf de stations tot aan de dienstleidingen. Dienstleidingen bestaan uit het deel van de distributieleidingen vanaf het aansluitingspunt op de distributieleiding (punt R op onderstaand schema) tot aan de aardgasmeter van de eindgebruiker. Na de aardgasmeter begint vervolgens de binneninstallatie.

Onderstaand schema vanuit het Technisch Reglement Distributie Gas⁸ verduidelijkt onder andere het verschil tussen distributieleiding en dienstleiding⁹.

Legende:

G	= leiding
A+B	= dienstleiding
A	= gemeenschappelijke aansluiting bij meerdere afnemers (bv. appartementsgebouw)
B+C	= individuele aansluiting bestemd voor één afnemer
C	= gasmeter
G+A+B+C	= aardgasdistributienet
D	= binneninstallatie

Het aardgas wordt onder openbaar en privaat domein gedistribueerd door middel van distributieleidingen (G). Om het aardgas naar een eindafnemer te krijgen, wordt een aftakzadel op de leiding geplaatst (ter hoogte van punt R). Vanuit dit aftakzadel vertrekt een dienstleiding (B in geval van één afnemer, A+B in geval van meerdere afnemers) deels onder de openbare weg, deels onder privédomein naar de gasmeter (C) bij de eindafnemer. Dit volledige onderdeel (G+A+B+C) behoort tot het aardgasdistributienet en valt dus onder de verantwoordelijkheid van de distributienetbeheerder. Vanuit de gasmeter (C) gaat het aardgas voor gebruik naar de binneninstallatie (D) van de eindafnemer. Vanaf dit punt is de eindafnemer verantwoordelijk voor de installatie.

⁸ Bijlage IV Technisch Reglement voor de Distributie van Gas in het Vlaamse Gewest, BS 13 april 2023. Het Technisch Reglement voor de Distributie van Gas in het Vlaamse Gewest ("TRDG") is een technisch reglement dat is opgesteld na stakeholdersoverleg, onderworpen aan een consultatie van de marktpartijen en wordt goedgekeurd door de Vlaamse Nutsregulator (het vroegere VREG). Na goedkeuring wordt het technisch reglement gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, waarna het in werking treedt.

⁹ Opgelet, in het schema wordt de term "leiding" gebruikt voor wat wij aanduiden als "distributieleiding".

3. De accessoria van de veiligheidscode aardgasdistributie

Op federaal niveau bestaat de regeling van het aardgastransport uit drie pilaren. Het koninklijk besluit van 19 maart 2017 bepaalt de algemene en fundamentele veiligheidsmaatregelen inzake de oprichting en exploitatie van installaties voor gasvervoer¹⁰. Dit KB wordt aangevuld met Technische Codes, die de gedetailleerde technische voorschriften bevatten die van toepassing zijn op 4 bijzondere gebieden (ontwerp en constructie¹¹, exploitatie¹², risicoanalyse¹³, en managementsysteem voor de veiligheid¹⁴). Deze technische codes weerspiegelen de beste praktijken in de industrie en de Europese en internationale standaarden en zijn elk goedgekeurd bij ministerieel besluit. Ten slotte bestaat er een gedetailleerd systeem van vergunningen voor de aanleg en exploitatie van installaties voor gasvervoer¹⁵.

Op Vlaams niveau zou een gelijkaardige structuur gevolgd worden voor de aardgasdistributie. De veiligheidscode aardgasdistributie, vervat in het huidige besluit, bepaalt de fundamentele veiligheidsmaatregelen noodzakelijk ter garantie van de aardgasdistributieveiligheid. Dit besluit verwijst regelmatig naar bijzondere technische bepalingen. Dit zijn bepalingen die de verdere technische details en specificaties vastleggen, aanvullend en voortbouwend op de regels van de veiligheidscode. Deze bijzondere technische bepalingen zullen aangenomen worden in de vorm van een ministerieel besluit¹⁶, gebaseerd op de technische bepalingen zoals vastgelegd binnen Synergrid¹⁷. Ook op Vlaams niveau bestaat er naast deze veiligheidscode en bijhorende bijzondere technische bepalingen een systeem van vergunningen, waar de veiligheidscode geen afbreuk aan zal doen. Enerzijds noodzaakt de levering van aardgas via het aardgasdistributienet een voorafgaande toekenning van een leveringsvergunning door de Vlaamse Nutsregulator, met uitzondering van de levering door een netbeheerder in de uitoefening van zijn taken zoals vermeld in artikel 4.1.6 van het Energiedecreet of van een openbardienstverplichting¹⁸. Anderzijds heeft de veiligheidscode aardgasdistributie geen invloed op de noodzaak om een omgevingsvergunning te bekomen, voor werken door Fluvius of door derden die vergunningsplichtig zijn.

Het is belangrijk om te vermelden dat de verwijzingen in de veiligheidscode aardgasdistributie naar de bijzondere technische bepalingen telkens algemeen zijn, zonder te verwijzen naar een concreet artikel in de bijzondere technische bepalingen. Dit is een bewuste keuze. De bijzondere technische bepalingen zullen immers relatief frequent (bijvoorbeeld om de twee jaar) onderhevig zijn aan wijzigingen, aangezien deze bepalingen de evoluties binnen de sector en de gemaakte afspraken binnen Synergrid volgen. Door geen verwijzingen naar concrete artikels van de bijzondere technische bepalingen op te nemen in de veiligheidscode, wordt vermeden dat telkens wanneer de bijzondere technische bepalingen gewijzigd worden, de veiligheidscode zelf ook gewijzigd moet worden.

¹⁰ KB van 19 maart 2017 betreffende de veiligheidsmaatregelen inzake de oprichting en de exploitatie van installaties voor vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, *BS* 3 april 2017.

¹¹ MB van 24 september 2021 tot goedkeuring van de Technische Code betreffende de veiligheidsmaatregelen bij het ontwerp en de constructie van installaties voor het vervoer door middel van leidingen, *BS* 12 oktober 2021.

¹² MB van 24 september 2021 tot goedkeuring van de Technische Code voor de bedrijfsvoering, het toezicht, het onderhoud en de inspecties van installaties voor het vervoer door middel van leidingen, *BS* 12 oktober 2021.

¹³ MB van 24 september 2021 tot goedkeuring van de Technische Code betreffende de risicoanalyse van vervoersinstallaties voor brandbare en oxiderende producten, *BS* 12 oktober 2021.

¹⁴ MB van 7 juni 2017 tot goedkeuring van de Technische Code betreffende het veiligheidsbeheersysteem van installaties voor het vervoer door middel van leidingen, *BS* 16 juni 2017.

¹⁵ Zie meer: [Vergunning voor het vervoer van gasachtige en andere producten door middel van leidingen | FOD Economie](#)

¹⁶ Dit ministerieel besluit zal gezamenlijk worden ondertekend door de Vlaamse minister, bevoegd voor energie, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en natuur.

¹⁷ Zie het tweede deel van de [Code inzake de veiligheid van gasdistributie-installaties](#)

¹⁸ Artikel 4.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

4. Aanpassing ten opzichte van voorstel distributienetbeheerder

In het door de distributienetbeheerders ingediende voorstel werd volgend artikel opgenomen:

“Art. XX. Wanneer de veiligheid van personen of goederen ernstig bedreigd is, kan de distributienetbeheerder zonder voorafgaandelijke toestemming:

1° zich toegang verschaffen tot de distributie-installaties die zich op privédomein bevinden;

2° alle nodige acties ondernemen, desgevallend met inbegrip van de onderbreking van de gastoevoer of verzegeling van de meter.

De distributienetbeheerder kan hiervoor beroep doen op de bijstand van de politiediensten.”

Dit artikel was erop gericht te verzekeren dat de distributienetbeheerder toegang kon nemen tot privédomein in noodsituaties, ook bij afwezigheid van toestemming van de eigenaar. In overleg met kabinet Brouns werd besloten om dit artikel te schrappen uit het ontwerp aangezien er geen afdoende decretale grondslag voor bestaat. Enerzijds vereist het beroep op de politiediensten onvermijdelijk nog een duidelijke decretale grondslag (zie art. 44 Wet op het Politieambt, dat stelt: “De politiediensten lenen de sterke arm wanneer zij daartoe **wettelijk** worden gevorderd”). Anderzijds zou voor het eerste lid eventueel gekeken kunnen worden naar art. 4.1.23 van het Energiedecreet als decretale grondslag, maar het is onzeker of dit artikel voldoende duidelijk kan dienen als grondslag voor het door Fluvius voorgestelde artikel.

Bijgevolg is het aangewezen om een ondubbelzinnige decretale grondslag te voorzien voor dit artikel, alvorens deze bepalingen op te nemen in een besluit. Daarom werd besloten het artikel voorlopig weg te laten uit het ontwerp van besluit en een traject op te starten tot vastlegging van een decretale grondslag.

B. TOELICHTING BIJ BEPAALDE ARTIKELN

Hoofdstuk 1. Definities en toepassingsgebied

Afdeling 1. Definities

Artikel 2.

Algemeen

Een aantal definities uit het voorstel van Fluvius werden niet meegenomen in het ontwerp van besluit aangezien de termen verder in het voorstel niet voorkwamen of slechts éénmaal gebruikt werden, in welk geval de term in het betreffende artikel werd verduidelijkt.

6°

Zoals verduidelijkt in het schema hierboven omvat de binneninstallatie de leiding met toebehoren na de meter, met uitsluiting van de meter zelf.

7°

Met componenten bedoelt men de verschillende constructie-elementen van een distributie-installatie, dit betreft onder meer de buizen, flenzen, warmgebogen bochten, isoleervoegen, terugslagkleppen, afsluiters, meters, regelaars, veiligheidskleppen, filters, vormstukken en compressoren.

15°

Een incident met verontrusting van de publieke opinie als gevolg wordt volgens de definities beschouwd als een “groot incident”. Voorbeelden van dergelijke verontrusting van de publieke opinie zijn onder andere de ontruiming van gebouwen, het afsluiten van wegen of spoorwegen, of grote media-aandacht.

16°

De definitie van incident verwijst naar een ongewenste gebeurtenis met betrekking tot een distributie-installatie. Dit slaat bijvoorbeeld op een beschadiging van de distributie-installatie of een lekkage.

28°

Voorbeelden van werken: het bouwen, het afbreken, het aanleggen van draineerbuizen, het diepploegen en diepwoelen, uitgraven of uitvoeren van grondwerk, het aanaarden, het boren, het persen, het inheien van palen of schuttingsplanken, het opstapelen op de grond van zware voorwerpen, het wijzigen van het grondprofiel, het aanplanten of verwijderen van diepwortelende planten, mijn-, graverij- of groefwerken, het verkeer met zware werktuigen buiten de hiervoor aangelegde wegen, het gebruik van springstoffen, het ruimen van grachten.

Afdeling 2. Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied wordt gezamenlijk bepaald door artikel 3 en artikel 4. Enerzijds bepaalt artikel 3 voor welke distributie-installaties de veiligheidscode aardgasdistributie zal gelden. Anderzijds bepaalt artikel 4 op welke personen de veiligheidscode aardgasdistributie van toepassing is, namelijk de distributienetbeheerder, personen die werken willen aanvatten in de nabijheid van distributie-installaties en personen belast met het toezicht op werken in de nabijheid van distributie-installaties.

Artikel 3.

De veiligheidscode aardgasdistributie is van toepassing op nieuwe distributie-installaties, uitbreidingen en volledige verplaatsingen over een grote lengte van bestaande distributie-installaties, en bestaande distributie-installaties. De invulling van "*volledige verplaatsingen over een grote lengte*" gebeurt per geval en is situatie-gebonden. Deze zinsnede heeft tot doel situaties te vatten waarbij de ligging van een distributie-installatie over een grote lengte wordt aangepast. Denk bijvoorbeeld aan een distributieleiding die over de lengte van een volledige straat wordt verplaatst naar de andere kant van de straat. Wat precies wordt beschouwd als een "*grote lengte*" moet telkens worden beoordeeld volgens de concrete feitsituatie.

Voor bestaande distributie-installaties geldt een beperkt aantal artikelen, met name die artikelen die vanaf de dag van de inwerkingtreding kunnen toegepast worden op bestaande distributie-installaties, zonder dat wijzigingen aan de bestaande distributie-installaties vereist zijn. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de artikelen 65, 66 en 67 niet van toepassing zijn verklaard op bestaande distributie-installaties. Deze artikelen betreffen het bijhouden van de plannen en technische documenten, het verstrekken van gegevens die toelaten dienstleidingen te lokaliseren en het bijhouden van de gegevens van de evaluaties, beproevingen, controles en inspecties van distributie-installaties.

Uiteraard is het wenselijk dat ook voor bestaande distributie-installaties plannen en technische documenten worden bijgehouden, gegevens kunnen worden verstrekt die toelaten dienstleidingen te lokaliseren en de gegevens van evaluaties, beproevingen, controles en inspecties worden bijgehouden. Echter kan dit maar in de mate dat deze documenten beschikbaar zijn voor bestaande distributie-installaties. Zo kan bijvoorbeeld geen verplichting worden opgelegd om plannen met een bepaalde minimuminhoud gedurende de volledige exploitatieduur bij te houden als deze verplichting nog niet bestond op het moment van het ontwerpen en aanleggen van de distributie-installatie. Bijgevolg werden deze artikelen niet in hun geheel van toepassing verklaard op bestaande distributie-installaties. Echter moeten deze bepalingen ook in de mate van het mogelijke worden nageleefd bij bestaande distributie-installaties. Wat betreft artikel 65 bijvoorbeeld, moeten de technische documenten en plannen die potentieel werden opgemaakt voor de inwerkingtreding van dit besluit ook bijgehouden worden gedurende de exploitatieduur van de distributie-installatie. Gelijkaardig moeten op basis van artikel 66 de gegevens verstrekt worden die toelaten dienstleidingen te lokaliseren als deze gegevens bestaan. Ten slotte verplicht artikel 67 de distributienetbeheerder ertoe om de gegevens bij te houden van controles en inspecties die dit besluit oplegt voor bestaande distributie-installaties (zie artikel 62).

Artikel 4.

De veiligheidscode aardgasdistributie is onder andere van toepassing op de distributienetbeheerder. Bijgevolg moet de distributienetbeheerder de bepalingen van dit besluit respecteren. Aan deze verplichting is echter een voorwaarde verbonden, namelijk dat elke injectie van aardgas in het aardgasdistributienet moet voldoen aan de door de distributienetbeheerder gestelde eisen, zowel bij injectie door de distributienetbeheerder zelf als door anderen. Is dit niet het geval, dan kan de distributienetbeheerder immers niet voldoen aan alle verplichtingen in het besluit en kan hij hiervoor ook niet verantwoordelijk worden gesteld.

Artikel 5.

Artikel 5 bepaalt dat de distributienetbeheerder ervoor kan kiezen om herstellingen, aanpassingen die geen uitbreidingen of geen volledige verplaatsingen over een grote lengte zijn of vervangingen die vergelijkbaar zijn met herstellingen van distributie-installaties uit te voeren in overeenstemming met de reglementaire voorschriften die van kracht waren op het ogenblik van de aanleg van de installaties. Dit betreft hoofdzakelijk het koninklijk besluit van 28 juni 1971 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasdistributie door middel van leidingen¹⁹, dat in werking trad op 15 september 1971 en door dit besluit wordt opgeheven in Vlaanderen²⁰.

Hoofdstuk 2. Technische kenmerken van het aardgasdistributienet

Artikel 8.

Artikel 8 bevat een opsomming van de gevallen waarin het vereist is om een afsluiter te plaatsen buiten het gebouw bij het plaatsen van een nieuwe aansluiting of het aanpassen van een bestaande aansluiting. Dit betekent niet dat naast de gevallen opgenomen in dit artikel, het niet mogelijk is om een afsluiter te plaatsen buiten het gebouw, maar louter dat het enkel in deze situaties wettelijk verplicht is. De distributienetbeheerder kan discretionair beslissen om ook in een andere situatie een afsluiter buiten het gebouw te plaatsen, zonder dat dit verplicht is.

Een eerste situatie waarin het plaatsen van een afsluiter buiten het gebouw verplicht is, is bij een aansluiting op het middendrukaardgasdistributienet. Zoals hierboven uiteengezet bestaat het middendrukaardgasdistributienet uit het deel van het aardgasdistributienet waarin de maximale bedrijfsdruk meer dan honderd mbar bedraagt zonder zestien bar te overschrijden.

Ook verplicht artikel 8, 5° om een afsluiter buiten het gebouw te plaatsen bij aansluitingen voor een gebouw dat toegankelijk is voor het brede publiek. Dit omvat gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen, sporthallen, restaurants of bibliotheken.

Hoofdstuk 3. Kenmerken van het gedistribueerde gas

¹⁹ Dit koninklijk besluit vindt zijn rechtsgrond in artikel 1 van de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties.

²⁰ Voor distributie-installaties die dateren van voor de inwerkingtreding van dit KB (15 september 1971) moet gekeken worden naar de plaatselijke regelgeving die toen van kracht was. Voorafgaand aan de wet van 24 december 1970 bestond er immers geen geharmoniseerde wetgeving over de aardgasdistributieveiligheid en werd deze materie gereguleerd door de gemeente of provincie. Zie wetsontwerp betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, KAMER, 1969-1970, 25 september 1970, nr. 40-753/1.

Artikel 10.

Er zijn verschillen tussen de injectiepunten vanuit het vervoersnet komende van de vervoeronderneming en de injectiepunten vanuit andere ondernemingen dan de vervoeronderneming.

- Tussen de vervoeronderneming en de distributienetbeheerders bestaat een samenwerkingsakkoord en deze is voor alle Belgische netbeheerders gelijk. De distributienetbeheerder doet zelf geen controle op de kwaliteit die aangeleverd wordt door de vervoeronderneming. Het is de vervoeronderneming zelf die de kwaliteit op de grenspunten bewaakt en die de calorische waarde bepaalt voor de injectiepunten op het distributienet. De gestelde eisen van het gas zijn voor alle injectiepunten identiek, maar de vervoeronderneming kan nog bijkomende eisen opleggen aan de kwaliteit op de grenspunten in functie van de bestemming van het gas.
- Bij injectiepunten van andere ondernemingen dan de vervoeronderneming, is er geen controle van de vervoeronderneming en moeten de distributienetbeheerders de kwaliteit controleren. De onderneming die injecteert is verantwoordelijk dat het gas voldoet aan de gestelde eisen. Deze dient dit zelf te bewaken en te controleren. Bijkomend wordt in de injectie-installatie een retourklep ingebouwd, zoals aangegeven in de voorschriften van Synergrid. De netbeheerders hebben op elk injectiepunt een kwaliteitscontrole staan met een aantal belangrijke parameters die continu gemeten worden. Als het gas niet voldoet aan deze parameters, wordt de retourklep automatisch aangestuurd. Het gas wordt terug naar de installatie gestuurd en zal bijgevolg niet worden geïnjecteerd in het distributienet. Deze systemen zijn aangesloten op een systeem van de netbeheerders en kunnen vanop afstand bewaakt worden. De netbeheerders zijn dus steeds op de hoogte van een afgekeurde gasinjectie.

De vervoeronderneming zal nooit de injectie van aardgas naar het distributienet onderbreken aangezien een gasnet steeds onder gas moet gehouden worden. De controles van de kwaliteit gebeuren door de vervoeronderneming op de injectiepunten in het vervoersnet aan de landsgrenzen. Indien het gas niet aan de eisen voldoet, zal het niet toegelaten worden op het vervoersnet.

Hoofdstuk 4. Ingravingsdiepte en minimumafstanden van leidingen

Artikel 12.

Bovengrondse distributieleidingen worden tot een minimum beperkt, maar aangezien gasdrukreducer- en meetinstallaties steeds bovengronds opgesteld staan, moeten de leidingen op deze locaties wel bovengronds aangelegd worden. Ook bij doorgangen in of op kunstwerken zoals bijvoorbeeld bruggen moeten leidingen bovengronds geplaatst worden. De overgang van ingegraven leidingen naar bovengrondse leidingen wordt steeds beschermd zodat geen corrosie kan optreden en de nodige maatregelen worden getroffen opdat bovengrondse leidingen voldoende beschermd zijn, zoals vervat in artikel 14 en 23.

Artikel 13.

Er is een verschil tussen de termen ondergronds en ingegraven. Ondergronds betekent onder het maaiveld, maar is niet noodzakelijk ingegraven. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een leiding onder het maaiveld loopt door een koker in een kelder. Ingegraven betekent letterlijk ingegraven in grond. Dus ingegraven is zo goed als altijd ondergronds, maar ondergronds is niet altijd ingegraven.

Artikel 15.

De beschrijvende van de leidingen is een term die in de sector gekend is en frequent gebruikt wordt. Hiermee wordt de buitenrand van de leiding met inbegrip de bekleding bedoeld.

Artikel 16.

Artikel 16 bepaalt dat afwijkingen op de minimale ingravingsdiepte, vermeld in artikel 15, onder meer mogelijk zijn bij de aanwezigheid van hulpstukken op leidingen. Dit betreft onder andere aftakzadels, spuien, sifons en afsluiters.

Hoofdstuk 5. Bescherming van de installaties tegen corrosie

Artikel 20.

Corrosie is het natuurlijke proces waarbij metaal langzaam afbreekt door een chemische reactie met zijn omgeving, meestal met zuurstof en vocht. Hierdoor ontstaan roest of andere corrosieproducten die het metaal verzwakken. Het gebeurt vooral in vochtige, zoute of zure omstandigheden. Corrosie kan leiden tot structurele schade of gevaarlijke situaties als het niet wordt voorkomen. Het is dus belangrijk om metalen goed te beschermen.

Artikel 21.

Kathodische bescherming is een techniek die metalen beschermt tegen corrosie wanneer ze in contact komen met vocht en/of aarde, zoals bij ondergrondse leidingen. Corrosie ontstaat doordat metaal elektronen verliest aan zijn omgeving en zo geleidelijk oplost (roesten). Bij kathodische bescherming wordt dit proces tegengegaan door het metaal kunstmatig de 'kathode' van een elektrisch circuit te maken. Er bestaan twee types kathodische bescherming, namelijk:

- Passieve: de eenvoudigste methode is met een zogenaamd offermetaal, zoals magnesium. Dit metaal wordt verbonden met het te beschermen metaal en fungeert als anode. Het offermetaal zal dan als eerste corroderen, waardoor het andere metaal gespaard blijft.
- Actieve: deze methode gebruikt een externe stroombron om een constante elektrische stroom naar het metaal te sturen. Deze opgewekte stroom zorgt ervoor dat het metaal elektronen behoudt en dus niet corrodeert.

Beide technieken zorgen ervoor dat het metaal zelf geen schade oploopt, waardoor de levensduur van de leidingen aanzienlijk wordt verlengd. Beide technieken worden toegepast op metalen leidingen van het aardgasdistributienet. Zoals artikel 20 en 21 uiteenzetten worden alle ingegraven distributie-installaties of onderdelen daarvan uitgerust met een passieve bescherming tegen corrosie. Daarnaast worden ingegraven stalen distributie-installaties van het middendrukaardgasdistributienet nog bijkomend beschermd met een actieve kathodische bescherming.

De externe permanente invloeden waarover wordt gesproken kunnen bijvoorbeeld de volgende zijn: de zwerfstromen die kunnen voorkomen van spoorwegen of invloeden van hoogspanningsluchtlijnen die kunnen inwerken op de leidingen van de distributienetbeheerder.

Hoofdstuk 6. Materialen en componenten

Artikel 25.

De materialen die gebruikt kunnen worden voor niet-ingegraven leidingen, met name ferro- en non-ferrometalen, zijn bijvoorbeeld koper en messing.

Hoofdstuk 7. Aanleg, controle en beproeven van distributie-installaties

Afdeling 1. Algemene beginselen

Artikel 29.

In het artikel wordt gesproken over lassers of lasoperatoren. Er is wel degelijk een verschil tussen beide termen. Bij een lasser wordt de lasverbinding gerealiseerd door een manuele handeling. De lasser maakt de las zelfstandig. Bij een lasoperator is het lassen deels geautomatiseerd. Een lasoperator hanteert bijvoorbeeld een lasrobot waarbij de robot last, maar waarbij de operator ook zelf kennis moet hebben van het lasproces. Er gelden hier twee verschillende competentieniveaus op basis van verschillende onderliggende technische normen die dus anders getest en opgevolgd worden.

Afdeling 2. Melding van aanlegwerkzaamheden

Afdeling 3. Controle van de lasnaden

Afdeling 4. Controle en beproevingen voor het in gebruik nemen

Afdeling 5. Ingebruikname van een distributie-installatie en het opnieuw in gebruik nemen

Hoofdstuk 8. Werken in de nabijheid van distributie-installaties

Afdeling 1. Maatregelen voor de uitvoering van de werken

Artikel 38.

Worden onder andere beschouwd als spoedeisende herstellingswerken: het lek op een water- of gasleiding, de onderbreking van een netwerk, een elektrisch incident, het dreigend risico van een incident op een kabel of leiding, de verzakking van de wegenis.

Artikel 42.

De bedoeling van het eerste lid van dit artikel is om de leidingen te allen tijde bereikbaar te houden voor onderhoud, herstelling en vervanging. Blijvende constructies mogen in geen geval boven een distributie-installatie worden geplaatst. Tijdelijke bouwwerken die makkelijk weggehaald kunnen worden, kunnen wel na goedkeuring van de distributienetbeheerder. Verhardingen zoals bijvoorbeeld klinkers of kiezels zijn wel toegelaten aangezien deze eenvoudig wegneembaar en herplaatsbaar zijn.

Afdeling 2. Maatregelen bij het opstarten van en tijdens de werken

Afdeling 3. Maatregelen voor het voltooien van de werken

Afdeling 4. Niet-naleving door een derde van de opgelegde regels

Hoofdstuk 9. Exploitatievoorwaarden en de controles van de distributie-installaties

Dit slaat niet op 'exploitatie' in de zin van VLAREM/DABM.

Afdeling 1. Toegang tot de distributie-installaties

Afdeling 2. Organisatie

Afdeling 3. Beheer-en onderhoudsprocedure

Afdeling 4. Opvolging van de staat van de distributie-installaties

Artikel 62.

Het derde lid van artikel 62 bepaalt dat de distributienetbeheerder de delen van de aansluitingen die zich buiten het openbaar domein bevinden controleert "*op verzoek om tussenkomst*". Dit verzoek kan komen van elke derde betrokken bij de uitoefening van deze veiligheidscode. Dit is bijvoorbeeld de eigenaar of huurder van het terrein dat zich buiten het openbaar domein bevindt, wanneer die een gasgeur waarneemt. Dit kan ook bijvoorbeeld de brandweer of de politie zijn. De distributienetbeheerder zal niet op elke vraag of op elk verzoek ingaan, maar zal per geval bekijken of tussenkomst noodzakelijk en praktisch en technisch haalbaar is.

Afdeling 5. Opvolging van de kenmerken van het verdeelde aardgas

Artikel 64.

De distributienetbeheerder blijft verantwoordelijk voor de periodieke controle van het odorisatieniveau, ongeacht de persoon die de odorant heeft toegevoegd. Dit kan de distributienetbeheerder, de vervoerder of de producent van het aardgas zijn. De

distributienetbeheerder doet periodieke controles op de odorisatie-installaties in eigen beheer. Daarnaast wordt de samenstelling van het gas dat door de vervoerder of producent wordt geïnjecteerd in het aardgasdistributienet continu gemonitord. Als er afwijkingen worden gevonden van de parameters zoals opgenomen in de bijzondere technische bepalingen, zal het gas via een retourleiding teruggestuurd worden naar de installatie van de vervoerder of producent. Het gas komt bijgevolg niet in het aardgasdistributienet terecht.

Afdeling 6. Beheer van de plannen, de documentatie en de rapporten

Afdeling 7. Buitendienststelling van een distributie-installatie

Artikel 68.

Tijdelijke of definitieve buitendienststelling betekent dat de aardgasdistributie-installaties niet meer gebruikt worden voor distributie. Deze installaties worden ook aangegeven op de KLIP-plannen als buitendienst gesteld. Indien mogelijk en haalbaar worden de distributie-installaties ook fysiek verwijderd, waarna ze ook van de KLIP-plannen worden verwijderd.

Hoofdstuk 10. Tussenkost na gasreukmelding of incident en noodprocedure

Afdeling 1. Tussenkost na gasreukmelding of incident

Afdeling 2. Noodprocedures

Artikel 71.

De distributienetbeheerder moet een noodplan opstellen. Dit is hetzelfde noodplan als vernoemd in het TRDG, Hoofdstuk V.

Hoofdstuk 11. Procedure bij de opening van een meter voor een distributienetgebruiker

Hoofdstuk 12. Beheer van informatie over de herstelde gaslekken en grote incidenten

Artikel 74.

Het tweede lid van artikel 74 spreekt over een geautomatiseerd systeem. Dit systeem is momenteel nog in ontwikkeling waarbij bekeken wordt welke mogelijkheden er zijn om dit tot een efficiënt hulpmiddel te maken zowel voor de toezichthouders als de distributienetbeheerder.

Artikel 75.

Dit artikel legt vast welke informatie moet worden opgenomen in het jaarverslag dat jaarlijks, uiterlijk tegen 1 april, moet worden bezorgd aan de toezichthouders. De verdere modaliteiten van dit jaarverslag, zoals bijvoorbeeld het gebruik van een template, worden bepaald in overleg tussen de toezichthouders en de distributienetbeheerder.

Hoofdstuk 13. Bijzondere technische bepalingen

Artikel 77.

Artikel 77 bepaalt dat de procedure voor de wijziging van de bijzondere technische bepalingen dezelfde is als voor de aanname ervan. Dit houdt onder andere in dat de Vlaamse minister, bevoegd voor energie, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en natuur, opnieuw gezamenlijk moeten handelen.

Hoofdstuk 14. Slotbepalingen

Artikel 79.

Door de toevoeging van dit artikel wordt rekening gehouden met de toekomst en de wetgevende evoluties die zullen plaatsvinden. Het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (het Milieuhandhavingsbesluit) wordt immers vervangen door het besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2025 over de omgevingshandhaving (het Omgevingshandhavingsbesluit), met ingang op 1 april 2026. Door de toevoeging van dit wijzigingsartikel wordt geanticipeerd op deze wijziging, en wordt vermeden dat het besluit inzake de veiligheidscode aardgasdistributie gewijzigd moet worden slechts een aantal maanden na de inwerkingtreding.

Artikel 82.

Artikel 82 bepaalt dat de veiligheidscode aardgasdistributie in werking treedt op 1 januari 2026. Dit is in overeenstemming met artikel 52, tweede lid van het decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer en energie-efficiëntie²¹, dat bepaalt dat artikel 4.1.11/8 van het Energiedecreet in werking treedt op 1 januari 2026.

Op deze datum van inwerkingtreding bestaat een uitzondering, namelijk artikel 79 dat pas op 1 april 2026 in werking treedt, namelijk op het moment van inwerkingtreding van het Omgevingshandhavingsbesluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorgestelde besluit heeft een impact op het personeelsbestand en op de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap. Er werden immers in totaal vier personeelsleden aangeworven in het kader van deze nieuwe Vlaamse bevoegdheid, twee personeelsleden bij het Departement Omgeving, afdeling BJO, belast met de totstandkoming van de veiligheidscode en aangeworven tot het einde van 2026, en twee personeelsleden bij het Departement Omgeving, afdeling Handhaving, aangesteld als toezichthouders op de veiligheid aardgasdistributie met een contract van onbepaalde duur.

Daarnaast kan het besluit potentieel nog budgettaire impact hebben in het kader van de handhaving. Enerzijds bepaalt artikel 74, tweede lid, dat alle incidenten via een geautomatiseerd systeem terechtkomen in een databank bij de toezichthouders. Op heden is er nog geen dergelijk systeem en wordt nog nagegaan hoe dit systeem eruit kan zien. De ontwikkeling van dit geautomatiseerd systeem kan een budgettaire impact hebben, waarvan de grootte afhangt van het soort systeem waarvoor uiteindelijk wordt geopteerd. Anderzijds zouden de toezichthouders graag een systeem opzetten van risico-gebaseerde handhaving, waarbij een digitale tool zou worden ontwikkeld dat op basis van bepaalde factoren een risicogetal toekent aan iedere bestaande werf. Deze tool zou dan gebruikt worden om prioriteit te geven aan de meest risicovolle werken bij het uitvoeren van controles op de veiligheid van de aardgasdistributie. Ook hiervoor wordt op heden nog onderzocht in welke mate en op welke manier deze tool werkelijkheid zou kunnen worden, waardoor er nog geen duidelijk beeld is van de potentiële budgettaire impact.

Deze budgettaire impact wordt echter volledig opgevangen binnen de bestaande werkmiddelen, zoals ook bevestigd door de Inspectie van Financiën.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

²¹ Decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer en energie-efficiëntie, BS 3 juni 2024.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Begin 2025 werden nieuwe werknemers aangeworven binnen departement Omgeving:

- Twee tijdelijke VTE binnen afdeling BJO t.e.m. 31/12/2026;
- Twee vaste VTE binnen afdeling Handhaving.

Deze personeelsimpact werd echter reeds beoordeeld in het kader van de invoeging van artikel 4.1.11/8 in het Energiedecreet. Dit besluit heeft geen bijkomende personeelsimpact.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Niet van toepassing.

4 VERDER TRAJECT

- Principiële goedkeuring
- Advies Raad van State
- Definitieve goedkeuring

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en exploitatie van aardgasdistributie-installaties en bij werkzaamheden in de nabijheid van die installaties;
- 2° de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd en de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over het voormelde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS